

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS-Voorstel

Besluitnummer
PZH-2021-778662048
DOS-2011-0003737

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
5 oktober 2021

Eindtermijn
n.v.t.

Onderwerp

Addendum bodemenergieplan De Binckhorst

Advies

- 1) In te stemmen met het streven naar realisatie van volledig collectieve gebiedsdekkende bodemenergiesystemen, indien uit de pilot Laakhaven blijkt dat deze realisatie haalbaar is;
- 2) Vast te stellen de brief aan B&W van Den Haag over het vooralsnog niet vaststellen van het betreffende addendum door GS;
- 3) Vast te stellen de publiekssamenvatting over het voorstel 'addendum op het bodemenergieplan De Binckhorst'.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- Het addendum op het bodemenergieplan De Binckhorst;
- GS-brief aan B&W van Den Haag;
- Het bodemenergieplan De Binckhorst.

1 Toelichting voor het College

Afgelopen januari heeft uw college het bodemenergieplan *Laakhaven* vastgesteld, met als pilot een zogenoemde collectiviteitseis. Dat wil zeggen dat de bodemenergiesystemen onderling worden verbonden tot één gebiedsdekkend systeem (PZH-2020-762463421).

Het college van GS heeft op 3 maart 2020 het bodemenergieplan *De Binckhorst* vastgesteld (PZH-2020-726243346). Op 7 juni is een verzoek van het college van B&W van Den Haag ontvangen aangaande het vaststellen van een addendum voor het bodemenergieplan. Het addendum betreft het toevoegen van een collectiviteitseis bij de realisatie van het plandeel Trekvliet – Maanweg.

Technisch

De bodemenergiesystemen die in het bodemenergieplan De Binckhorst waren voorzien zijn gebouwgebonden systemen; het gaat om enkelvoudige systemen (voor utiliteit) of een aan een appartementencomplex gebonden collectief systeem.

Voordeel van een systeem op appartementsniveau is dat de vraag collectief kan worden opgevangen. Afhankelijk hoe de installaties zijn geconstrueerd, kan dan tot 20% efficiëntie worden bereikt. Overigens is bij nieuwbouw sprake van goede isolatie en daardoor een beperkte variatie in koude- en warmtevraag. Hierdoor zijn ook de overschotten veel beperkter dan bij bestaande bouw.

Er was niet de intentie de installaties van de diverse appartementencomplexen onderling te verbinden. De gemeente Den Haag ziet nu de mogelijkheid dat in ongeveer de helft van het plangebied van De Binckhorst (Trekvluit-Maanweg) alle systemen wél onderling worden verbonden, en wil deze aanvulling graag middels een collectiviteitseis in het bodemenergieplan vastleggen (addendum). Voor de andere helft van het plan ziet zij die mogelijkheid niet.

Een gebiedsdekkend systeem, ook wel genoemd collectief lage-temperatuur-netwerk, is nog iets (5-10 %) energie-efficiënter dan een verzameling van gebouwgebonden systemen. Hierbij wordt de efficiëntie uitgedrukt in de zogenoemde Seasonal Performance Factor (zie verderop). De aanlegkosten en de kwetsbaarheid van het systeem nemen wel toe.

Bij de uitrol en exploitatie van collectieve gebiedsdekkende systemen zijn regeneratie en back-up voorzieningen belangrijk, aangezien de provincie ervoor verantwoordelijk is dat de systemen in de ondergrond bij een goed beheer voldoende kunnen presteren. Bij gebouwgebonden systemen is het geen probleem dit per systeem bij de vergunningverlening in een later stadium te regelen, maar bij een collectief gebiedsdekkend systeem vraagt een dergelijke voorziening om extra aandacht 'aan de voorkant'.

Organisatorisch

Deze problematiek speelde eerder bij het bodemenergieplan *Laakhaven*.

Daarom hebben wij het plan toen voor één jaar vastgesteld en middels een brief aan de gemeente Den Haag gevraagd om GS te zijner tijd op de hoogte te stellen over (a) de eisen die de gemeente gaat stellen aan de regeneratie en back-up voorzieningen voor het systeem en (b) of het in de praktijk met de projectontwikkelaars lukt het systeem collectief te realiseren. Volgens het bodemenergieplan mogen de installaties op verschillende diepten worden geplaatst (tweede of derde watervoerende pakket).

Zoals bekend heeft een exploitant van een warmtenetwerk een monopoliepositie die samenhangt met de grote investeringen die met een dergelijk netwerk zijn gemoeid, en die pas op lange termijn worden terugverdiend. De concessie zal daarom een lange periode beslaan. De exploitant zou gedurende die periode handelingsvrij zijn zonder met enige concurrentie rekening te hoeven houden, waardoor het bewoners- en publieksbelang onder druk zou kunnen komen te staan. Uit de Warmtewet vloeien daarom bepaalde condities voort om dit tegen te gaan (bijv. de toeleveringsprijs aan de gebruikers).

Op basis van de Warmtewet gaat de gemeente Den Haag voor het gebied Trekvljet-Maanweg een zogenoemd warmteplan vaststellen. Op basis hiervan wil de gemeente door middel van een openbare aanbesteding een zogenoemde warmteconcessie gaan verlenen aan een exploitant (warmtebedrijf). In de concessie worden een aantal condities beschreven waaronder de exploitant kan opereren. De gemeente houdt zo tijdens de concessieperiode een regierol op de lokale warmte- (en koude) voorziening.

Het komt voor dat een eigenaar van WarmteKoudeOpslag-vergunningen de installaties laat exploiteren door een andere partij. Als PZH zouden wij de set vergunningen dus aan andere partij(en) kunnen toekennen dan de partij die als exploitant door de gemeente Den Haag wordt geselecteerd. In de praktijk zou dit tot een moeizame werksituatie leiden, vandaar dat wij adviseren om de set vergunningen toe te kennen aan één marktpartij die via een Europese aanbesteding door de gemeente wordt geselecteerd om de warmtevoorziening in het gebied te gaan verzorgen. Deze benadering hebben wij ook voor het gebied Laakhaven gekozen. Voor het bodemenergieplan. De Binckhorst deel Trekvljet-Maanweg verwacht de gemeente dat het om circa 24 vergunningen zal gaan.

Echter, het verlenen van een vergunning door de OmgevingsDienst Haaglanden moet gepaard gaan met het verstrekken van een Seasonal Performance Factor, en deze kan alleen worden verstrekt als de bouwplannen precies bekend zijn. Dat is bij een gebiedsdekkend systeem niet het geval.

Recent heeft de ODH hierover (op instigatie van de PZH) met het ministeries van I&W en EZK overlegd, en dit probleem is door I&W bevestigd. Volgens I&W is deze SPF-verklaring cruciaal om de leveringszekerheid aan de gebruikers te garanderen.

Indien de ontwerper voor een gebiedsdekkend systeem een inschatting van deze SPF geeft, beschouwt I&W dat als een overtreding van de regelgeving en kan zij tegen de vergunningverlening door de PZH in beroep gaan.

Als er later iets met de installaties mis blijkt te zijn, kan de provincie Zuid-Holland daarvoor als bevoegd gezag voor de vergunningverlening verantwoordelijk worden gesteld (voor zover de installaties volgens de bouwtekeningen zijn gerealiseerd).

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 7 - Gezond en veilig Zuid-Holland
Financiële risico's	: Zie de laatste alinea.

Juridisch kader

Het betreft een aanvulling op een eerder vastgesteld bodemenergieplan (De Binckhorst). Het college heeft op 3 maart 2020 het bodemenergieplan De Binckhorst vastgesteld (PZH-2020-726243346) voor zover het betrekking heeft op provinciale bevoegdheden zoals die voortvloeien uit de Waterwet (vergunningverlening open bodemenergiesystemen).

Naar recent is gebleken, kan een collectiviteitseis onder de huidige Waterregeling niet worden gerealiseerd. Wanneer deze toch zou worden vastgesteld, wordt dus iets geëist dat in strijd is met de wettelijke regelgeving. Hierbij is het van belang te vermelden dat de Waterregeling een ministeriële regeling is die voortvloeit uit de Waterwet, en dat deze laatste voor wat betreft bodemenergie een marktorderingswet is, gericht op initiatiefnemers die met elkaar wedijveren. Daardoor zou eventueel behalve een aanpassing van de Waterregeling ook een aanpassing van de Waterwet en/of het Waterbesluit noodzakelijk kunnen zijn, waarbij goedkeuring van de Tweede en Eerste kamer zijn vereist.

De Waterwet staat overigens op het punt in de Omgevingswet op te gaan.

Voor de gemeente Den Haag vormt de Warmtewet een belangrijk juridisch kader. Deze wet is primair gericht op bescherming van de consument. In deze wet staat ook dat gemeenten warmteplannen kunnen maken, waarin de organisatie rond de levering van warmte & koude wordt beschreven. De gemeente Den Haag maakt dergelijke plannen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Afgelopen januari heeft het college het bodemenergieplan *Laakhaven* vastgesteld. In dit plan was voor het eerst sprake van een zogenoemde collectiviteitseis, dat wil zeggen dat het de bedoeling is om de bodemenergiesystemen onderling te verbinden tot één gebiedsdekkend systeem (PZH-2020-762463421).

Op 7 juni is een verzoek van het college van B&W van Den Haag ontvangen aangaande het vaststellen van een addendum voor het bodemenergieplan *De Binckhorst*. Het betreft het toevoegen van een collectiviteitseis bij de realisatie van het deel Trekvlief – Maanweg van het bodemenergieplan.

3 Proces

Op het genoemde overleg met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) is op instigatie van de provincie Zuid-Holland afgesproken dat hun juristen, samen met een jurist van de

branchevereniging Bodemenergie een voorstel voor aanpassing van de regelgeving voor de vergunningverlening van (open) bodemenergiesystemen zal schrijven, zodanig dat de realisatie van een gebiedsdekkend systeem wèl mogelijk wordt.

Indien de regelgeving wordt aangepast, zal GS de collectiviteitseis voor het betreffende deel van de Binckhorst worden voorgelegd. Aangezien wij verwachten dat dit enige tijd zal duren, kunnen wij helaas niet snel op het verzoek van de gemeente Den Haag ingaan.

Indien blijkt dat het Rijk haar regelgeving niet wil aanpassen, kunnen wij bestuurlijk met het Rijk in gesprek gaan.

De gemeente is er inmiddels ambtelijk van op de hoogte dat de collectiviteitseis uit het oogpunt van regelgeving voorlopig niet kan worden verwezenlijkt (de benodigde waterwetvergunningen kunnen niet worden verleend). Daarom stellen wij u voor om voor het bodemenergieplan Laakhaven de termijn af te wachten totdat het is vervallen. Begin volgend jaar kan dan worden bepaald of de geldigheid van het bodemenergieplan Laakhaven eventueel zonder collectiviteitseis zou moeten worden verlengd, wat zou betekenen dat de systemen per appartementencomplex worden gerealiseerd.

4 Participatie en rolneming

N.v.t.

5 Communicatiestrategie

N.v.t.